

Вікторія Кобиляцька

**Журналістка, редакторка,
громадська активістка**

Заступниця головної редакторки проєкту «Жінки — це 50% успіху України». Авторка серії інтерв'ю в рамках кампанії #НеЦінаПолітики /#NotTheCost із політиkinями, які потерпали від гендерного насилля і цькування. Феміністка.

Томатний сік

Я терпіти не можу помідори. Вони викликають у мене стійку огиду. Нічого не можу з собою вдіяти. Це той випадок, коли мені байдуже до деталей – овоч, ягода чи фрукт (воно таке недолуге, що людство досі сперечається щодо правильного терміну, ага). Якось ніколи не пояснювала собі ці негативні почуття, а потім раптом дійшло, звідки «ноги ростуть».

Кінець 90-х років. Мені 15 років. Я вже встигла кілька разів закохатися «на все життя» й розчаруватися; відрізала хвацьку гривку, яка весь час лізе в очі; виконувала обов'язки старости класу, але дала задній хід, бо набридло «відгрібати» від учителів і директорки за постійні витівки однокласників... Утім, зараз я просто сердите на весь світ і на себе дівчисько, яке насуплено й зосереджено складає помідори в м'ясорубку, щоб вийшов томатний сік. Помідори огидно чвиркають, залишаючи всюди сліди від своїх зерняток.

Я не сама. Нас троє. Дівчатка-відмінниці чомно працюють у їдальні сільської школи. Поки однокласники вивчають якусь дуже важливу тему з алгебри. Власне, саме через це я і зла. Бо чомусь якраз із нашого 10-А вирішили залучити безкоштовну робочу силу. І треба ж таке – обрали для цього саме нас трьох! Бо дівчатка!

Бо старанні! Бо гарно з усім упорються! Не брати ж для такого діла кількох затятих двічників, яким до одного місця нова тема з алгебри?!

Це не вперше. Я вже звикла до поїздок у поля для збору помідорів чи кукурудзи або чищення буряків. Чи до безглуздої літньої практики, коли треба полоти бур'ян на клумбах перед школою чи садити чорнобривці, тягаючи відра з водою. Та що там – я навіть змирилася із так званим чергуванням у їдальні, коли замість уроків ти цілий день там товчешся, чистиш картоплю, щось носиш, розставляєш, миєш посуд, а тобі за це дають безкоштовну порцію обіду – мовляв, ось вам! Ібо воздасться за труди кожному (чи то пак – кожній).

Але ці помідори мене таки добряче роздратували. Обурювало те, що «я ж дівчинка», а отже з мене в цей момент явно буде більше користі, якщо готуватиму томат, аніж якщо намагатимусь осягнути нову тему з алгебри.

Тож після напруженого «робочого» дня у їдальні я прийшла додому страшенно зла. І зірвалася на мамі. Я кричала щось про ті кляті помідори, про світову несправедливість і незаконну експлуатацію дитячої праці, жагу до знань і про те, «чому дівчата мають потерпати, а хлопці спокійно сидіти на уроці?!» (словосполучення «гендерна рівність» з'явилося у моєму лексиконі десь років через чотири після того випадку). Для того, щоб бути переконливішою, додала ще низку цілковито обґрунтованих скарг на низький рівень підготовки деяких учителів і поскаржилася, що нам не відкривають комп'ютерний клас. Ага, Остапа понесло. Наостанок висунула категоричну вимогу – негайно переводити мене на навчання у районну школу, бо діло труба. Цей показовий виступ із криками й сльозами міг би так і канути в лету, якби наступного дня мама не прийшла й не повідомила вражаючу новину. Виявилося, що вона забрала мої документи із сільської школи, бо вирішила, що я заслуговую на краще, а тому... навчатимуся в райцентрі.

Це було так несподівано, що я не відразу їй повірила. Неймовірно, але факт – в середині вересня мене перевели в іншу школу. Два роки я жила в тітки в невеличкому містечку, а додому їздила тільки на вихідні. Там було важко навчатися – довелося добряче попідніти, щоб мати гарні оцінки. Зате нас ніхто не возив у поле для сезонних робіт, а головне – нікому навіть на думку не спадало залучати дівчат до «суспільно корисної» праці в їдальні.

Цей випадок на все життя переконав мене, що боротися за свої права можна і треба, бо якщо ти впевнена в тому, за що ратуєш, і це для тебе справді важливо, то перемога буде за тобою.

А помідори... не склалося в мене з ними, що поробиш. Зрештою, не такий він і смачний, той ваш томатний сік.

Вікторія Кобиляцька «Томатний сік»

**ПОЧУТИ
ОДНЕ
ОДНОГО**